

IDEF 2019, 2018 Yılında %30 Büyüyen Türk Savunma ve Havacılık Sanayisinin Geldiği Noktayı Gözler Önüne Serecek

Başlamadan önce, Savunma ve Havacılık Sanayii İmalatçılar Derneği (SaSaD) hakkında bir iki cümle söz etmekte yarar var sanıyorum.

SaSaD, 1990 yılında, savunma sektörünün 12 büyük firması tarafından, Milli Savunma Bakanlığının destek ve teşvikleri ile kurulmuştur. Bugün itibari ile 196 üyesi bulunmaktadır. Üyeleri arasında, üye sayıları 100 ile 400 arasında değişen bir küme ve beş küme derneği de yer almaktadır.

SaSaD'ın kurulmasında tanımlanan amaç: "Türk Savunma Sanayii'ni her platformda temsil edecek, sektörün gelişimine / güçlenmesine ve dünya pazarlarında rekabetçiliğine katkı sağlayacak bir Derneğe sahip olmaktır." şeklindedir.

29 yılı aşkın bir süredir, bu amaç doğrultusunda başarılı çalışmalar yapan SaSaD, 2012 yılında yapılan tüzük değişikliği ile havacılık (sivil dâhil) sektörünü de bünyesine dâhil etmiştir.

Savunma ve havacılık sanayisi stratejik bir sektördür. Sektörü stratejik yapan hususları ifade etmek gerekirse;

- Katma değeri çok yüksektir.
- Ülkenin küresel ortamda önemli bir politika vasıtasıdır.
- Diğer sektörler için lokomotif görevi yapar.
- Teknolojik yapının gelişiminde önemli bir araçtır.
- Ülkelerin bağımsızlığında çok önemli bir faktördür.
- Ülkenin bekasında milli bir güç unsurudur.

Sektör, özgün teknolojiler ile ürettiği ürünleri sayesinde, bugün Türk Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaçlarını %70 civarında karşılama başarısını göstermiştir.

Türkiye; savunma, havacılık ve uzay sanayisi ile her bakımdan küresel bir aktör olarak sektördeki ilk 15 ülke arasındadır.

IDEF, dünyanın sayılı prestijli fuarlarının üst sıralarında yer almaktadır. Türkiye'nin savunma ve havacılık sanayisinde geldiği noktayı gözler önüne seren, özellikle de çok güçlü teknolojik alt yapıyı oluşturan küçük ve orta ölçekli firma, kurum ve kuruluşlarımızın yeteneklerini olabildiğince sergileme imkânı veren fuar, ülkemizin adeta bir resmidir.

2009 yılına kadar Ankara'da icra edilen bu fuar, uygun bir fuar alanı bulunmaması ve cazibesi ile İstanbul'da yapılmaya başlamıştır. Taşınma nedenleri arasında konaklama imkânları, hava alanı ve deniz platformlarının sergilenebilirliği etkili olmuştur.

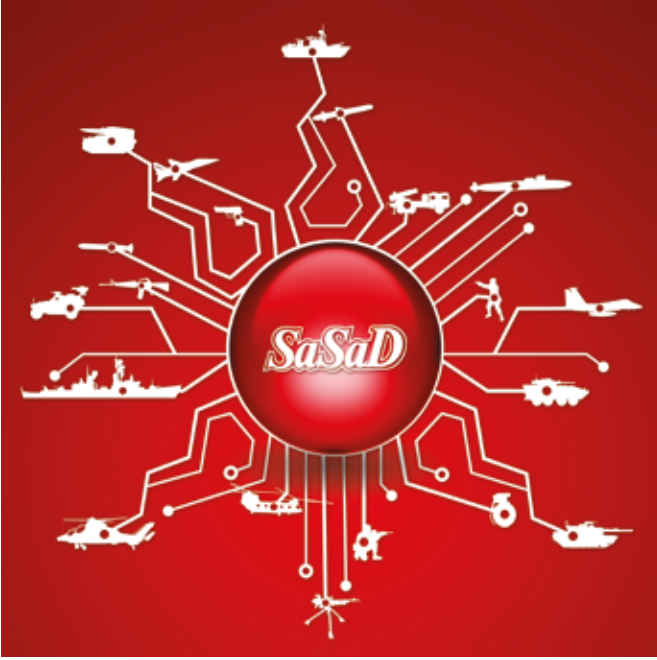
İstanbul, ilk bakışta katılımcı Türk firmaları için çok masraflı görünmesine rağmen İstanbul'un doğru seçim olduğu zamanla görülmüş ve yer konusu artık tartışma dışında kalmıştır. 1999 yılından bu yana tüm IDEF fuarlarına katılma ve fuarla ilgili yorum yapma şansına sahip olduğumu söyleyebilirim.

Fuar, 1997 yılından bu yana bir öncesine nazaran önemli gelişme kaydetmiştir. Organizatör firmalar ve düzenleyici konumundaki Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı, deneyimleri ile fuarın prestijini arttırmaya çaba göstermektedirler.

Ülkemizde faaliyet gösteren savunma ve havacılık firmaları ile birlikte fuarın uluslararası nitelik kazanmasına katkıda bulunan uluslararası katılımcılar, mevcut ve potansiyel iş olanaklarının takibi ve geliştirilmesi amacıyla IDEF'e katılmaktadır. Tüm katılımcılar ve ziyaretçilerin temel beklentisi, gerek alım makamlarıyla temaslar kurabilmek gerekse de ziyaret eden yerli ve yabancı resmi delegasyonlara tanıtım yaparak iş bağlantısı kurabilmek ya da geliştirmektir.

Bu kapsamda IDEF 2017 aşağıdaki başlıklar altında değerlendirilmiş ve iyileştirme önerileri sunulmuştur.

Savunma ve havacılık sanayisi firmalarının ağırlıklı olarak Ankara'da bulunması, fuar esnasında yabancı delegasyonların ve katılımcıların tesis ziyaretlerini kısıtlamaktadır. Aynı zamanda Kuvvet Komutanlıklarının Ankara'da olması, proje ekiplerinin ve son kullanıcıların fuar ziyaretini kısıtlamaktadır. Her ne kadar fuar turizmi açısından, Ankara'ya göre İstanbul katılımı cazip kılsa da İstanbul'un; fuar alanına ulaşım, konaklama ve fuar alanı teknik yetersizlikleri gibi faktörleri göz önünde bulundurularak, IDEF'in hangi şehirde icra edileceğinin yeniden ele alınmasında fayda olduğu değerlendirilmektedir.

Tüm politik engellemelere rağmen Nisan ayı başı itibarıyla katılımcı firma sayısı 900'ü aşmıştır. Özellikle Türk savunma ve havacılık sanayisinin özgün ürünleri ile katılım sağladığı IDEF 2019'un, ülkemize ve tüm katılımcı ülkelerin firmalarına hayırlı ve güzel iş birliklerine vesile olmasını diliyoruz. Şüphesiz IDEF fuarı oldukça masraflıdır. Metrekare harcamaları dışında, stant yapımı, nakliye, personel giderleri, firma davetli heyetlerin ağırlanması gibi masraflar, sağlanan teşvik ve desteklerle karşılanamayacak miktarlara ulaşmaktadır. Bunun bir çaresi olarak, bu fuarların teşvik ve destekleri artırılmalı, katılımcı firmaların fuardan dolayı aldıkları siparişler ile geri dönüşün sağlanacağı göz ardı edilmemelidir. Türkiye'nin savunma, havacılık ve uzay sanayisi performansı, her yıl firmalardan derlenen verilerle SaSaD tarafından ölçülmektedir. Bu veriler, Savunma Sanayii Başkanlığı ile koordineli çalışmalarla şekillenmektedir. 2018 yılı verileri büyük ölçüde toplanmıştır. Verilere ilişkin detay çalışmalar, SaSaD Genel Kurulu sonrası, kitapçık olarak ve SaSaD web sitesinde istifadeleri için yayımlanmaktadır.

Alınan verilere göre, 2017 yılında 6 milyar 693 milyon dolar olan ciro, 2018 yılında yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen %30,90 artarak 8 milyar 761 milyon dolara ulaşmıştır.

İhracat da bir önceki yıla nazaran, %20,02 gibi bir artış ile 2,188 milyar doların üzerinde gerçekleşmiştir. Savunma ve Havacılık Sanayi İhracatçıları Birliği tarafından, 2018 ihracat rakamı 2,035 milyar dolar olarak bildirilmiş; SaSaD bu miktara, yurt dışı döviz kazandırıcı hizmetler karşılığında elde edilen gelirleri de ilave ederek yurt dışı satış gelirleri olarak ihracat rakamını belirlemiştir.

İthalat, geçtiğimiz yıla göre %58,56 artışla 2.448.951.989 dolar olmuştur. İthalattaki bu artışın, yeni üyemiz olan THY Teknik A.Ş.'nin bakım, onarım ve yenileme için yaptığı ithalattan kaynaklandığı değerlendirilmektedir. İthalat, genelde ciro ile uyumlu bir artış göstermekte ve yıldan yıla da değişmektedir. Uluslararası araştırma kurumları, bunun geçerli bir değerlendirme ölçüğü olarak dikkate alınmamasını önermektedirler.

Ar-Ge ve teknoloji harcamaları %25,51 artmış ve 1.552.024.472 dolar olarak gerçekleşmiştir. Genelde firmalarımızın kendi öz kaynaklarından yaptıkları Ar-Ge ve teknoloji harcamalarına odaklanılmaktadır. Bu miktar, %68,93 artışla 498.472.448 dolar olmuştur. Bu aslında, sektörün gelişiminin kan tahlili diyebileceğimiz bir veridir.

Sektörün ileriki yıllara dönük olarak içeriden ve dışarıdan almış olduğu siparişler de geleceğe dönük planlamalar açısından bir göstergedir. Geçen yıla göre, bu verideki artış %51,71'dir. Alınan sipariş miktarı da 12.220.149.304 dolar olarak görülmektedir.

Sektör, nitelikli insan gücü istihdamında, geçen yıla nazaran %50,29 gibi bir artışla 67.239 kişiye ulaşmıştır. Artış devam etmektedir.

Sektör gelişmeye ve genişlemeye devam etmektedir. Kazanılan başarı ivmesi artı yönde devam edecektir. Fuarların getirisi ileriye dönük siparişlerdir. Bu nedenle IDEF ve benzeri fuarlar yatırımları işaret etmekte, özgün ve muharebe deneyimli ürünlerimizin pazarlanmasını sağlamaktadır.

Özellikle küçük ve orta ölçekli firmaların katılımlarının artırılması için bir şeyler yapılmalıdır diye değerlendiriyorum.

Yılmaz KÜÇÜKSEYHAN

SaSaD Genel Sekreter Yardımcısı

TOBB Türkiye Savunma Sanayi Sektör Meclisi Başkanı